

4036363 PHPH/M : สาขาวิชาเอก : อนามัยครอบครัว ; วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร)

คำสำคัญ : สัมพันธภาพระหว่างมารดาและทารก / มารดาวัยรุ่น

พัชรา เกษมสุข : ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการ กับสัมพันธภาพระหว่างมารดาและทารกในมารดาวัยรุ่นครรภ์เดียวและครรภ์แรกหลังคลอดปกติ : กรณีศึกษาโรงพยาบาลศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ (FACTORS ASSOCIATED WITH MATERNAL- INFANT BONDING IN SINGLETON AND NORMAL PRIMIPAROUS ADOLESCENT MOTHERS : A CASE STUDY IN SRISAKET HOSPITAL,SRISAKET PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ :อนงค์นาฏ เหลี่ยมสมบัติ พ.บ.,M.P.H.(M.C.H.),เพ็ญจันทร์ โรจนวิภาต M.H.S.(Bios).พิมพ์สุรางค์ เตชะบุญเสริมศักดิ์ วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร) , 214 หน้า. ISBN 974-663-362-7

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสัมพันธภาพระหว่างมารดาและทารก และปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับสัมพันธภาพระหว่างมารดาและทารกในมารดาวัยรุ่นครรภ์เดียวและครรภ์แรกหลังคลอดปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาวัยรุ่นที่มากลอดและพักฟื้นหลังคลอดที่ตึกสูติกรรม โรงพยาบาลศรีสะเกษ ระหว่างวันที่ 20 เม.ย. - 4 ส.ค.พ.ศ. 2542 จำนวน 230 คน เก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ ให้ตอบแบบสอบถาม เก็บข้อมูลจากสมุดบันทึกสุขภาพขณะฝากครรภ์และรายงานการคลอด และการสังเกตพฤติกรรมมารดาและทารก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลเกี่ยวกับการตั้งครรภ์และการคลอดรวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านเด็กและโรงพยาบาล แบบสอบถามการรับรู้ประสบการณ์คลอด แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างมารดาและทารกและแบบสังเกตพฤติกรรมมารดาและทารก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สถิติไคสแควร์และคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า มารดาวัยรุ่นมีคะแนนสัมพันธภาพระหว่างมารดาและทารกในระดับปานกลางร้อยละ 43.5 ระดับสูง ร้อยละ 37.0 และระดับต่ำ ร้อยละ 19.6 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสัมพันธภาพระหว่างมารดาและทารกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p\text{-value} < 0.01$ จากการวิเคราะห์ด้วยสถิติไคสแควร์ ได้แก่ สถานภาพสมรส รายได้ ครอบครัว การวางแผนการตั้งครรภ์ อายุครรภ์เมื่อฝากครรภ์ครั้งแรก การรับรู้ประสบการณ์คลอด การได้ทราบกัมพูชาตรงกับความต้องการ น้ำหนักทารก การได้โอบกอดทารกทันทีหลังคลอด และการสนับสนุนทางสังคม และที่ระดับ $p\text{-value} < 0.05$ ได้แก่ การได้รับความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก ภาวะแทรกซ้อนจากการตั้งครรภ์และการได้อยู่กับทารกทันทีหลังคลอด เมื่อคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสัมพันธภาพระหว่างมารดาและทารกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p\text{-value} < 0.0001$ ได้แก่ รายได้ครอบครัว อายุครรภ์เมื่อฝากครรภ์ครั้งแรก การรับรู้ประสบการณ์คลอด และการสนับสนุนทางสังคม ($r = 0.458, -0.687, 0.780$ และ 0.839 ตามลำดับ) และที่ระดับ $p\text{-value} < 0.05$ ได้แก่ น้ำหนักทารก ($r = 0.133$)

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ให้มารดาวัยรุ่นเห็นความสำคัญของการดูแลสุขภาพที่จำเป็นขณะตั้งครรภ์และมาฝากครรภ์แต่เนิ่นๆ สอนและให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวเพื่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างมารดาและทารกตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์รวมทั้งการเตรียมตัวเพื่อการคลอดเพื่อให้มารดาวัยรุ่นมีการรับรู้ประสบการณ์คลอดที่ดี ให้การสนับสนุนทางสังคมที่ดีแก่มารดาวัยรุ่นอบรมให้บุคลากรสาธารณสุขตระหนักถึงความสำคัญ และการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างมารดาและทารกที่ดีตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์ จนกระทั่งภายหลังคลอด